

AANDACHT VOOR DE RUGSTREEPPAD

De rugstreeppad

De rugstreeppad is een prototype pad om te zien: een plomp uiterlijk, een wat slome oogopslag en een wrattige huid. Pas wanneer het dier met zijn korte pootjes opeens een sprintje trekt begint hij wat meer opzien te baren. Als je dan ook nog eens diep in zijn sprankelende groengele ogen staart dan ben je voor je leven lang geïntrigeerd door dit dier. Wat betreft zijn verdere kenmerken, het zal niemand verbazen: hij heeft een lichte streep op zijn rug.

Situatie in Europa en Nederland

De rugstreeppad kent een West-Europese verspreiding. Van het zuidelijkste puntje van Spanje tot in zuid Zweden en van Engeland tot de westgrens van Rusland. In Nederland is hij in het westen van het land plaatselijk zeer algemeen, vooral in de duinen en aanliggende gronden. Ook in het rivierengebied is hij op veel plaatsen nog te vinden. In het noorden, oosten en zuiden van het land is zijn verspreidingspatroon sterk versnipperd en komt hij voornamelijk nog in heidegebieden op zandgronden voor. Ook is hij op alle Wadden en Delta eilanden aanwezig.

Waar kun je hem vinden

De rugstreeppad is een soort van open, hoog dynamische terreinen, bij voorkeur op een goed vergraafbare bodemsoort. In Nederland zijn dat voornamelijk uiterwaarden, heides op hoge zandgronden en in de duinen. Daarnaast wordt hij in west Nederland ook wel gevonden op kleigronden of laagveengebieden. In dat geval is er meestal wel een zandlichaam in de vorm van (spoor)dijken of opgespoten zand aanwezig. Naarmate een gebied meer dichtgroeit met bomen en struweel, verdwijnt de rugstreeppad, om plaats te maken voor de gewone pad. Ook in zijn voortplantingswater heeft de rugstreeppad het liefste zo min mogelijk begroeiing. Kale oevers en ondiep water zijn de belangrijkste kenmerken voor een geschikt voortplantingswater. Vooral tijdelijke wateren voldoen aan die eisen: vochtige duinvalleien, ondergelopen weilanden en laagtes in heideterreinen. Maar ook regenplassen op opgespoten zand. Vandaar dat ze soms massaal te vinden zijn op bouwlocaties waar zand is opgespoten ten. Dit zijn logischerwijs zeer tijdelijke vindplaatsen.

Leefwijze

Zoals de meeste amfibieën is ook de rugstreeppad een uitgesproken nachtbraker. Pas tijdens het invallen van de schemering komt hij tevoorschijn om op open plekken te gaan jagen. Soms zie je ze 's

nachts op zandpaden hun typische korte sprintjes trekken. De rugstreeppad begint pas laat aan de voortplanting. Zo rond half april trekt hij vanuit zijn overwinteringslocatie (soms wel een meter diep onder de grond) naar het voortplantingswater. Eenmaal in het water aangekomen laten de mannetjes al zittende in het ondiepe water hun luide roep weerklinken. Het ratelende geluid is tot op een kilometer afstand te horen en trekt soortgenoten uit de wijde omgeving aan. De rugstreeppad is een zeer slechte zwemmer. Hij zoekt altijd een plek op in het water, waar hij op de bodem kan zitten terwijl zijn kwaakblaas net boven het wateroppervlak uitkomt. Op dergelijke plaatsen worden ook de eieren afgezet. De rugstreeppad kent een zeer lang voortplantingsseizoen dat sterk afhankelijk is van de weersomstandigheden. Het begin van het seizoen wordt meestal ingeluid door een periode met warm en vochtig weer. Tot in juli kan opeens weer een opleving in voortplantingsactiviteit plaatsvinden. Veelal na een periode van overvloedige regen en warm weer. Zo werd dit jaar door Piet van Merrebach begin juli, na enkele stortbuien, weer volop roepende mannetjes en eisoeren waargenomen in het Delerwoud. Het kan dus voorkomen dat er weer eisoeren in het water liggen terwijl de juvenieltjes van vroege legsels al gemetamorfiseerd zijn. De ontwikkeling van ei tot juveniel voltrekt zich bij de rugstreeppad zeer snel. Want hoewel het voortplantingsseizoen ongeveer een maand later begint dan bij de gewone pad, vind de metamorfose vaak tegelijkertijd plaats. Dit is ook wel noodzakelijk omdat het type water dat ze voor de voortplanting uitkiezen meestal gedurende de zomer opdroogt. Dit brengt een risico met zich mee voor de rugstreeppad. Het kan natuurlijk te vroeg opdrogen, waardoor alle larven verloren gaan. Het heeft echter ook voordelen, namelijk dat dergelijk water zeer weinig predatoren bevat (vis, libellenlarven) en snel opwarmt in de zon waardoor de ontwikkeling van het ei en de larve zeer snel kan gaan.

Monitoring

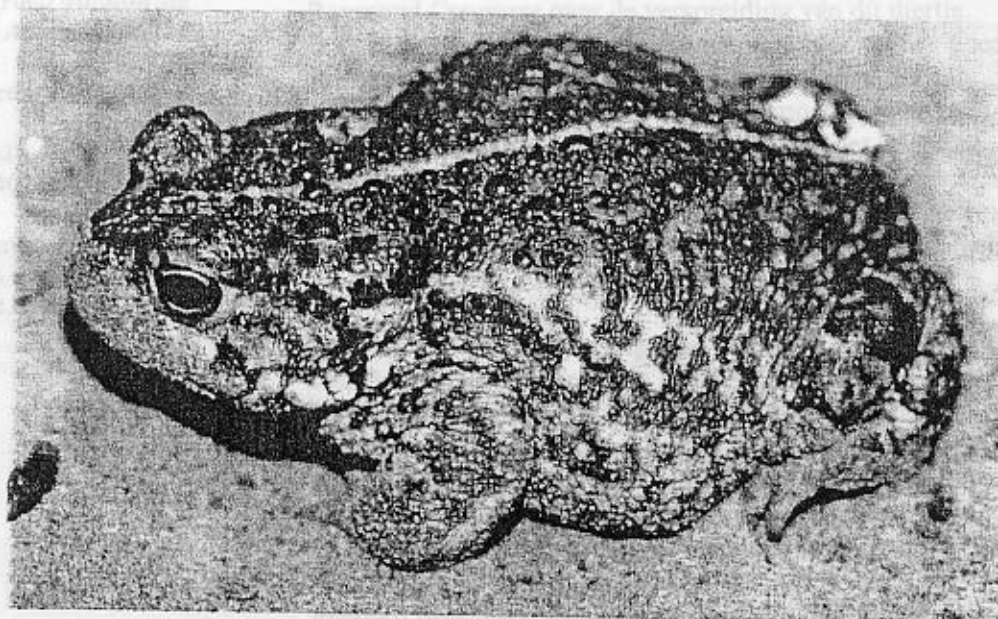
De rugstreeppad kan om twee redenen een vrij lastige soort zijn om te monitoren. Ten eerste omdat hij zich niet houdt aan het standaard sjabloon van poelen, sloten en vennen. Dit hebben we binnen het meetnet opgelost door een gebiedsgewijze aanpak te kiezen waardoor ook tijdelijke wateren kunnen worden meegenomen. Ten tweede kent hij geen vast omlijnd voortplantingsseizoen. Dit is met een beetje gevoel voor kansrijke weersomstandigheden echter zeer goed te ondervangen. En dan volgt de grote pré van de rugstreeppad. Als ze eenmaal actief zijn dan is de roep vrijwel onmogelijk om te

missen. Op grote afstand kan je ze 's nachts horen roepen. De kunst is dan om op grond hiervan een schatting te maken van het aantal dieren. Dit wordt vaak wat eenvoudiger gemaakt omdat de dieren meestal goed zichtbaar in de ondiepe delen van het water zitten. Hier zijn ze goed op het zicht te tellen. Later in het seizoen is het voortplantingssucces goed af te lezen aan het aantal larven in het water, of de juvenieltjes langs de oever.

In het meetnet was de rugstreeppad in 1998 met twaalf plots vertegenwoordigd, in 37 verschillende wateren. Door de samenwerking met RIZA zullen er in het rivierengebied het komende jaar wel een aantal bijkomen. Vooral in de heidegebieden op de hoge zandgronden ontbreken plots met rugstreeppadden nagenoeg (slechts drie plots). Dus wie zich geroepen voelt kan contact met ons opnemen.

Bedreiging en bescherming

De rugstreeppad staat momenteel te boek als "thans niet bedreigd". Desalniettemin is hij sinds 1950, veertig procent in verspreiding achteruitgegaan. Dit is vooral te wijten aan het verdwijnen van de dynamiek uit de natuur en verdroging van het landschap waar juist tijdelijke wateren sterk onder te lijden hebben. De huidige trends in natuurbeheer waarbij de grotere natuurterreinen veelal weer natter gemaakt worden en de natuur wat meer zijn gang mag gaan, kan goed uitpakken. Vooral als hierdoor in zandgebieden weer verstuiving kan plaatsvinden. Keerzijde is echter dat veel terreinen weer dicht mogen groeien met opslag. Dat is weer nadelig voor deze soort.

RAVONWM@egroups.com
RAVON Werkgroep Monitoring
Voor informatie surf je naar

<http://www.egroups.com/group/ravonwm/info.html>